

[NOTA: El text que segueix no és la literalitat de la intervenció, sinó els apunts preparatoris]

1 – INTRODUCCIÓ

- Òndia! Em pregunto sovint quin sentit té la vida?
- És important que la vida tingui sentit?
- Cal que tingui sentit la vida? I si no en té?
- I si en té però no el trobes? Deixaràs de tenir ganes de viure? Això de viure està molt bé... Diu el poeta Joan Margarit: *“La vida té el sentit que tu li donis. No trobar el sentit no impedeix de viure”*.
- No hi ha experts. O potser quan un ho és, ja no pot explicar-ho (pensadors, filòsofs, ... poden ajudar-nos, però difícilment donar-nos ‘la’ resposta) [Crec, penso, em sembla... no ho aniré repetint per no cansar-vos...]
- No hi ha objectivitats. Cadascú busca les seves respostes. ‘Tants caps tants barrets’
- Ni l’omnipotent i omnipresent senyor Google té massa respostes...
- Més que mai allò de “... en el meu lloc podria ser-hi qualsevol de vosaltres...”

2 – ELS LLADRES DE SENTIT

- L’acceleració
 - En això de donar sentit a la vida, la gestió del temps hi té molt a veure
 - Baudrillard (sociòleg) deia: *“L’acceleració de la modernitat, tècnica, incidental, mediàtica, l’acceleració de tots els intercanvis econòmics, polítics, sexuals, ens han conduït a una velocitat d’alliberament tal que ens hem sortit de l’esfera referencial del real i de la història”*.
 - Ell mateix diu que *‘és com si tots els àtoms de sentit es perdessin en l’espai’*
 - Byung-Chul Han, afegeix que a més, *“la força de gravetat que marca la trajectòria de les coses va desapareixent lentament”*. Sense gravetat les coses comencen a donar voltes sense direcció i s’allunyen les unes de les altres.
 - Una idea interessant de Han és que de fet *‘les coses s’acceleren perquè no tenen cap sosteniment, no hi ha res que les lligui a una trajectòria estable’*
- La fragmentació
 - El coneixement està fragmentat. Tot es classifica: públic / privat; els d’aquí / els d’allà; ...
 - La persona es fragmenta: raó, sentiments, espiritualitat, emocions,
 - Segons Han: *‘els esdeveniments es desprenen molt ràpidament els uns dels altres, sense deixar una marca profunda, sense arribar a convertir-se en una experiència’*. La fragmentació temporal no permet que es produeixi una recopilació, una reunió dels esdeveniments en una unitat tancada i això provoca salts i oscil·lacions temporals. La narració perd tota orientació i ritme (diem que ens falta relat).
- La superficialitat
 - La fragmentació i l’acceleració fan que les coses només es freguin superficialment. Res importa. Res és decisiu. Res és definitiu. Diu Han: *‘quan no és possible determinar què té importància, tot perd importància’*.
 - Quan les coses no tenen direcció, és difícil arribar al final, a un acabament. La manca d’acabament es converteix en un estat permanent.

- Quan tot són talls i segments, és gairebé impossible escollir què és significatiu i què no. La narració perd el seu ritme. Passem d'una cosa a l'altra molt ràpidament.
- La condició pòstuma
 - Prenc l'expressió de la Marina Garcés (a Nova Il·lustració radical). Diu ella que *'el nostre temps, és el temps en què tot s'acaba' ... 'fa temps que es va decretar la mort del futur i de la idea de progrés'*.
 - *'La globalització prometia un present etern'* un punt d'arribada on, a poc a poc, tothom s'hi aniria connectant i ha esdevingut una amenaça.
 - Diu Garcés que *'en lloc de preguntar-nos: cap a on (anem)?; la pregunta que ens fem avui és: fins quan?'*.
 - Fins quan tindrè feina? Fins quan viuré amb la meva parella? Fins quan hi haurà pensions? Fins quan Europa continuarà sent laica, blanca i rica? Fins quan hi haurà aigua potable? Fins quan creurem encara en la democràcia? Fins quan aguantarà el planeta?
 - Amb aquesta perspectiva de no-futur, amb un precari present de vida 'vivable' que no sabem si vol dir digne; trobar un sentit a la vida és una necessitat que, exigeix, potser, una major heroïcitat o una més gran simplicitat?

3 – EL TEMPS: LA POR DE TENIR-NE

- Quan la vida es converteix en una successió desordenada d'esdeveniments inconnexos, els espais buits entre una cosa i una altra, fan nosa. Fins i tot, potser fan por. No tenen massa sentit.
- El sistema econòmic ja s'encarrega que no els tinguem. Que els omplim amb nous consums, amb noves 'experiències'. Ara jo no es venen productes, sinó experiències. I d'això es tracta, d'omplir el temps amb experiències una darrera l'altra. Si poden ser exòtiques encara millor.
- S'ha perdut la noció de 'peregrinació' (no hi ha Advent). Pelegrinar no és un caminar per caminar, sinó una transició a un lloc determinat. El turista no és un pelegrí. Hem empobrit en transicions. Més que 'caminar', surfejem o explorem, formes de moviment que no tenen direcció. Fem 'zapping' pel món, tan bon punt hem posat la mirada sobre una cosa ja passem a la següent.
- L'acceleració és l'intent de fer desaparèixer l'interval temporal per anar d'un lloc a un altre. S'intenta que ho tinguem tot a disposició aquí i ara. La immediatesa es converteix en una passió. Tot allò que no es pot fer ja, no existeix. Perdent els intervals, perdem també opcions d'ordenar, d'articular, d'estructurar les percepcions i també la vida.
- Tenim tantes possibilitats i alternatives que no ens plantegem ni l'obligació ni la necessitat d'aturar-nos en un lloc. Parar-s'hi massa estona només ens provocaria avorriment.
- Ja Heidegger atribuïa *'la pressa generalitzada a la incapacitat de percebre el repòs, la lentitud i la perdurabilitat'*. L'època de les presses és una època de dispersió. L'estratègia temporal de Heidegger es basa en retornar al temps el seu ancoratge, tornar a integrar-lo en una trajectòria històrica perquè no es dispersi en una successió d'esdeveniments buida de significat i cada cop més accelerada.

- Donar sentit a la vida, té molt a veure (crec) amb el temps. Amb trobar temps per trobar-nos a nosaltres mateixos, sense por. Tenir temps per trobar-nos amb els altres, sense por. Les dues interaccions són imprescindibles per anar construint el relat de la vida. Canviar el 'no tinc temps per a res' en un 'sempre tinc temps'.

4 – EL SENTIT, NOMÉS TÉ SENTIT ARA

- Deia John Lennon: *'La vida és allò que et passa mentre estàs ocupat en altres plans'*. Les coses ens passen ara, només ara.
- Viure amb sentit és cercar-lo en allò que ens passa en el present. El camí només es transita pas a pas.
- Fases de la consciència existencial (Francesc Torralba):
 - 1) Prendre consciència de ser-hi
 - 2) Prendre consciència de la pròpia contingència
 - 3) Adonar-se que la vida és un do generós, no merescut (gratuitat)
 - 4) Captar-se que només hi som si altres ens han acollit primer (agraïment)
 - 5) Prendre consciència de la llibertat. La història individual no està escrita i, si està escrita, no sabem on s'amaga el llibre de la vida
- Protagonistes del guió de la nostra vida. Hi ha coses que no voldríem que ens passessin, però cap 'director' ens diu com les hem de viure i per què (motivació)
- Josep Ma Esquirol a "La resistència íntima" dedica un capítol a fer un "Elogi de la quotidianitat". Senzill no vol dir banal. Anar fent, res extraordinari... diem a vegades. La plenitud de la vida corrent és democràtica, és a l'abast de tothom. L'ètica de la vida corrent no és una ètica de l'aparença.
- Trobar en les coses petites el propi IKIGAI (IKI = Vida, GAI = motiu, sentit, valor, valer la pena) Raó de ser – Concepte japonès que està de moda, a la cultura d'Okinawa significa "un a raó per aixecar-se al matí" (raó per gaudir de la vida) i sembla podria justificar que les persones de l'illa tenen una vida longeva.
- Quan a la vida ens arriben terratrèmols, terrabastalls, és quan ens surt espontània la pregunta sobre el sentit de tot plegat, el sentit de la vida. Crec que les respostes que anem construint depenen, en bona mesura, de com vivim cada cosa senzilla i petita de la vida de cada dia.
- La vida té sentit quan cada ara té sentit.

5 – OBJECTIU O CAMÍ?

- Possiblement les dues coses, com una unitat que interacciona i es transforma mútuament. Parlaré més del camí que de l'objectiu, perquè aquest... és tan personal (o no)
- El professor Joan Manel del Pozo, acostuma a dir, quan fa un resum del que és intel·ligència que aquesta és *"la capacitat de la persona de trobar el sentit de la seva vida"*.
- Com que la intel·ligència té molt a veure amb la capacitat d'adaptar-se a entorns canvians i està molt en funció de la capacitat de crear vincles, penso que trobar el sentit de la vida, que té un component d'interioritat i també de relació, és un procés canviant que ens transforma.

- Al llarg del camí l'objectiu apareix i desapareix, es defineix i redefineix, es transforma per influència – sobretot – de les experiències pròpies del camí que, al mateix temps es viuen de formes diverses en funció de l'objectiu, tal com el percebem en aquell moment.
- Al llarg del camí haurem de lluitar contra la resignació i l'esperit fatalista. Diu André Comte-Sponville (filòsof francès) que *“Fins i tot les penes, els dolors, el cansament, tot té sabor de vida”* i, segons ell, *“la felicitat és el sabor mateix de la vida”*.
- [Relacions] La qualitat de la vida està directament relacionada amb la qualitat dels vincles que establim. Tenim set de profunditat. Saber que pots confiar en algú, que hi ha algú en el món disposat a escoltar-te; tenir la convicció que algú vol el teu bé, pot dotar la vida de sentit. Pot ajudar a trobar-hi el sabor de felicitat (o, almenys, un sabor més agradable)
- [Obertura] Al llarg del camí, més enllà de la pura racionalitat, caldrà ser receptius a allò que ens passa, allò inesperat, atzarós, fins i tot irracional; perquè és possible que allà hi puguem entreveure – inesperadament – el sentit de la pròpia vida.
- [Generositat] És més fàcil trobar el sentit de la vida en un projecte que superi l'estretor de la pròpia persona i s'obri a un 'nosaltres' més ampli. Tenir cura del món. Trobar sentit al treball i al compromís, perquè construir és difícil, destruir és fàcil.

6 – LA IRRUPCIÓ DE LA TRANSCENDÈNCIA

- Viure amb sentit és una necessitat d'ordre espiritual. La força espiritual és el nucli més profund de l'ésser humà. I aquí hi ha un misteri que ens transcendeix.
- Ara parlo de l'objectiu. Quin és l'objectiu? L'objectiu és la mort? Potser és saber morir bé? L'objectiu no serà trobar sentit a la mort?
 - Entre el naixement i la mort hi ha un trajecte, però no sabem quan haurem de baixar del tren. És assenyat viure cada dia com si fos l'últim? Sense cap angoixa, sense por, centrats completament en allò que ens toca viure en aquell moment, en aquell dia. Pot ser un bon entrenament?
- Si vivim atrapats en l'acceleració i la fragmentació, potser no tindrem temps per morir-nos. Mai serà un bon moment. No haurem descobert aquell fil d'or que teixeix el tapís de la nostra vida, inclosa la mort, encara que sigui inesperada.
- Penso que tothom, més o menys, vivim transitant entre el dubte, la incertesa i l'esperança. No arribem a descobrir els misteris de la vida (ni de la mort), però si hem cercat, al llarg de la vida, la bellesa, la bondat, la veritat i la unitat, ens acompanya l'esperança que no haurà estat en va.
- És una esperança que és quelcom més que una il·lusió. És una convicció profunda que sentim dins nostre. És un pou de transcendència que ens acompanya tota la vida. Cadascú l'anomena com vol, o com pot.
- Per a mi, cercar el sentit de la vida, és fer-se amic d'aquest transcendent que ens habita i trobar les maneres de vincular-lo a tot allò que m'envolta, persones i coses. Dialogar-hi, reforçar aquests lligams sabent que són transformadors i això a vegades fa mal, a vegades ens sorprèn i a vegades ens espanta. Però tot té sabor de vida!